

AGRAHIMENT Y BONS PROPOSITIS

A tots els que 'ns han felicitat per la aparició del primer número, en la impossibilitat de respondre'ls un per un, els hi enviám la expressió de nostre més viu agrahiment.

El primer número de LA CAMPANA CATALANA ha sigut un éxit. Però un éxit inmerescut. Som els primers en proclamarho. El tenim per un ensaig, per un esbós de lo que 'ns proposém per més endavant. No estém prou contents del seu aspecte tipogràfic. Ab tot y que la rotativa de *La Publicidad*, conduhida habilment pel maquinista Bruno, va fer prodigis, que sabrán apreciar els intel·ligents, a nosaltres, posantnos en el lloch del gros públich, no 'ns satisfá prou l'estampació del número primer.

Y hem buscat y trobat desseguida un bon remey. Reservant la rotativa pera 'ls casos extraordinaris en que 's fassi necessari imprimir el periódich ab gran rapidés, per lo que toca als números ordinaris, en lo successiu serán estampats ab máquina plana, lo qual ens permetrá decorarlos ab notas de color, sempre que ho creguém convenient y 'l públich ens indiqui la seva preferència, ab la bona acollida que 'ls hi dispensi.

A tal efecte desde avuy disposém del acreditat establiment tipogràfic dels Srs. Tobella y Costa, que han tingut a bé posar al servey del nostre senmanari sos actuals elements y altres que 's proposan adquirir.

Tinguin en compte els nostres lectors que 'l present número, per haverse hagut d'organisar rapidament, no es mes que una improvisació.

De lo que sí estém satisfets, y ho dihém tal com ho sentim, es del tamany y del format.

Tant els que 'l troban massa gran com 'ls que creuen qu' es massa petit, veurán que te la mida justa si 'l cotejan ab els principals periódichs del seu género que 's publican a Alemania, Fransa y Italia. Y consti que 'l tamany no 'l hem triat nosaltres, sino que 'ns 'l imposaren els corrns de la rotativa; però ha coincidit ab el del *Simplicissimus* y altres no menos importants, y n' estem joyosos.

Ja veurán com a no tardar gayre tindrem imitadors, com tants y tants ne vá tenir *La Esquilla de la Torratxa*, que

per indicació nostra tragué 'l tamany que avuy usa encare.

Y ara dispensin si per donar aquestas explicacions que jutjo necessarias, ho he tingut de fer en termes tals que no sembla sino que se m' haja mort l' avia (lo qual es cert) ó que siga fill de Ca'n *Alabau* (lo qual no es veritat).

Certas cosas es imposible expressarlas sense sufrir poch ó molt agravi ó fer tornar una mica roja a la Senyora Modesta. EL MESTRE CAMPANER.

CRÓNICA

UN ALTRE VIATJE REGI

S' HA de reconeixer que l' Amo Toni es tot un artista, cultivador de diverses especialitats. Nosaltres, encare que adversaris seus en política—si 's diu que la rahó cal donarla a un *moro*, ab major motiu s' ha donat a un Maura—no li regatajarem la nostra mes sincera admiració en son triple aspecte de retòrich, aquarelista y organisador de viatjes regis.

Com a retòrich está sempre en funcions: la seva boca privilegiada es un laboratori inagotable de frases pintorescas, espatagants y espurnejants com cohets; l' aquarela la cultiva, principalment, durant els seus estiuheigs, quan se troba allunyat del poder, y 'ls viatjes regis, sempre qu' es president del Consell de Ministres, y en las ocasions en que 's proposa conseguir un determinat efecte.

Tres vegadas, desde que ocupa 'l soli, haurá vingut D. Alfons a Barcelona, y totas tres acompanyat del gran artista mallorquí. El primer viatje 'l organisa l' Amo Toni pera neutralisar, ab un esclat de galas aparatosas, desbordaments de l' expansió republicana. Pera 'l segon aprofitá las tristesas produhidas pel desbordament del Cardener, el Segre y altres rius de Catalunya. El que vá a realisar-se d' aquí pochos dias, te per objecte, a lo que sembla, posar un dich als desbordaments de la Solidaritat Catalana en pró del' Autonomia.

De manera, que a tots els desbordaments, aixís de la Naturallesa com de la passió política, hi aplica l' Amo Toni 'l mateix tópic: un viatje regi.

Nosaltres, republicans empedernits y autonomistas acérrims, ens alegrém de aquesta singular aplicació, perque tenim observat que cada vegada que 'l Sr. Maura intenta conseguir un determinat efecte a favor seu, aquest efecte al cap-devall resulta sempre a favor nostre.

La ciutat de Barcelona, *archivo de la cortesía*, com la calificá 'l immortal escriptor, no pot desmentir la seva antigua fama, y menys tractantse del quefe del Estat. Pero tal com *lo cortés no quita a lo valiente*, segons diuen els castellans, tampoch la cortesía deu ni pot ceder may en merma ni detriment de la convicció política. Y Barcelona, a fur de moderna y progressiva, es una ciutat eminentment republicana. Ho es més avuy de lo que ho era l' any 1904, quan el primer viatje regi, tan solemne, fastuos y afalagador dels sentits, perque avuy ho es per convicció, y aqueixas ideas, en aquell temps circunscritas al element popular, s' han anat diluhint en aqueixa atmósfera que tant a pler respira una part molt considerable de la nostra burguesía, qui, després de treure 'ls seus comptes, reconeix la superioritat del régimen republicá sobre qualsevol altre... ¡Oh! els catalans ne sabem una mica de contar, y 'ls més de nosaltres trobem que 'l governarnos y administrarnos nosaltres mateixos, directament, a la pata-llaña, sense artificios ni convencionalismes, es cosa que 'ns resultaria molt bona, molt expedita y molt barata!

Y 'ls mateixos governants de la monarquia 'ns donan en certa manera la rahó, dat l' afany ab que procuran democratizar a l' antigua y veneranda institució. Aixís com en els temps antics la realesa era un dret diví, y la morada del monarca, un sagrari inacessible, y las testas coronadas no apareixian en públich com no signés envoltas en certa magestat sagrada, aplanadora, lo qu' es avuy els reys s' afanyan a descendir fins al poble, vesteixen tal com vá vestit el poble, ab el poble 's franquejan, y res els plau tant com passar als ulls del poble com personas amables y amigas de la senzillés y la familiaritat. Me sembla que hi ha reys avuy, que a no vedarlosi l' interés dinastich y patrimonial, lo qu' es pel seu gust se declararian republicans.

El pretext del proxím viatje es l' arribada al Port de Barcelona d' una escuadra austriaca que ab el mateix ó major motiu hauria pogut anclar en qualsevol

altre port d' Espanya: l' ocasió que s' aprofita es l' inauguració de las obras de reforma, ab l' enderrocament de la primera casa.

¿Efecte positiu de tot aixó? Cap, senyor Maura.

La reforma de Barcelona es cosa enterament nostra, contra la qual, y en un llarch decurs d' anys, s' hi oposaren per part dels poders centrals y la seva burocracia tota mena d' obstacles y dificultats. Si a darrera hora se 'ns han aplanat en part, tothom té per segur que mes prompte y mes completament els hauriam descartat nosaltres mateixos, de possehir lo que tot bon catalá desitja, y que a la fi, y per volerla ab tota l' ánima, alcansarém: l' autonomia.

Y ara que 'ls hi sia grata la seva estancia a Barcelona, es lo que desitjem als que dintre de pochos días vindrán a visitarla, y que compreguin bé y clarament lo que Barcelona pensa y lo que vol: tal es el nostre desitj.

Dit aixó, creyém que un concell de amich no hi estará de més.

Al passar pels nostres carrers, quan se treguin el barret pera saludar al poble, guardinse de les malas tretas del Mars marsot, qu' es de tots els mesos del any el mes estrambóich y rampellut.

No era precisament pel Mars, sino a darrers de Setembre ó primers de Octubre del primer any del seu reynat, quan D. Amadeo visitá Barcelona. Y feya un grisó!.. No semblava sino que 'ls borbónichs, qu' estavan molt enfadats ab aquell rey, bufessin.

D. Amadeo, acompanyat del arcalde, recorria a peu els carrers de la Ciutat: ell anava ab leviteta ajustada, *de cuerpo gentil*: l' arcalde engabanyat ab un abrích molt groixut y 'l coll alsat fins a las orellas.

De prompte se li ocorregué preguntar-li al rey:

—S. M. debe sentir frío: ¿verdad?
—No!—respongué D. Amadeo.
—En este caso—afejí—l' arcalde—
S. M. irá muy bien gobernado por dentro

El pobre D. Amadeo no hi anava pas gaire de ben governat per dintre.

Un any y alguns mesos després de la seva visita a Barcelona, se 'n tornava al seu país, passant per Portugal... perque els seus ministres responsables s' havian fet impossibles.

P. DEL O.

SOCOLADA

LILIANA

POEMA DE L' APELES MESTRES

NERVIÓS estava 'l poeta artista, y al saber que 'm disposava a llensar totas las campanas al vol en honor de la seva *Liliana*, prou tractá de impedirho, mes no haventho pogut conseguir, fugí per l' escala de caragol avall com si un diable l' empayetés.

Consti qu' en aquestos moments es fora del campanar y que aquesta tocada de gloria se fa malgrat seu, puig me deya qu' essent de la casa, no ho trobava bé, com si tingués por del que dirán els rutinarios y els murmuradors.

¡Ay Senyor, y que poden dir, ni quina forsa tindria la seva veu ofegada com deuria trobarse per l' esclat admiratiu que ha produhit la publicació de un libre, qu' en tots conceptes simbolisa un nou y gran triómf de la cultura catalana!

Es Catalunya qui ab just motiu s' ha de mostrar orgullosa de *Liliana*, l' obra mestra de un gran poeta, insuperable artista a la vegada, que tantes n' ha produhidas y totas tan hermosas, y de un libre además, primer de la bibliografía de la terra, que té en l' Oliva de Vilanova un estampador de gust depurat digne de tractarse de tú ab els primers del mon modern.

Aixís ho ha regonegut per vot unánim la premsa, que abans que nosaltres ha parlat de aquesta joya de la poesia, de la

ilustració y de l' art tipogràfic, la qual si per son preu forzosament elevat no está al alcanç de totas las fortunas (1) desperstará sempre l' admiració del públich en massa y avivará entre las personas de gust l' afany de possehir-la.

Pel saló Parés desfilava senmanas en rera la gent a munions admirant a cor obert els dibuixos originals, que sigueren la génesis del poema.

Es curiós saber que abans d' escriure 'n un sol vers, el genial Apeles li doná forma gráfica. ¡Tan penetrat n' estava! ¡Tan connaturalisat ab la fantasia que s' havia forjat y que té per escenari 'ls misteris de la selva, per héroes els gnomos, els silfos y demés genis microscopichs habitants del boscatje, dels llachs y de las covas, y tot un estol de insectes y flors, y per assumpte un sentit drama d' amor, ab tochs del més delicat humorisme!

Després, la mateixa ploma que havia dibuixat aquell grandió y bellugadís microcosmos, trassá els versos d' or en els quals un no sab que admirarhi més, si la inspiració que 'ls anima ó la llum que 'ls inonda; si la gracia xamosa qu' en ells esbatega ó el primer de cisell que 'ls avalora. En aquest punt, may l' Apeles, mestre entre 'ls mestres en el art de la poesia, havia arribat tan enllá.

Parli ell per nosaltres y jutji 'l lector.

EL ROSSINYOL

¿Sentiu?... Quina veu, quin doll d' armonia, ja tendre, ja ardent, ab suau melangia

(1) Quinze pessetas l' exemplar. Aquí a Espanya sembla que no pugui ser que un libre de versos costi 15 pessetas; mes en qualsevol altre país, dadas sas magnificas condicions, seria regalat.

ressona en la nit y aumenta y s' exten y escampa y destría semblant inondar el blau firmament? Quin es eixa veu, que pareix a l' hora un himne y un plany, que riu y que plora, ja alegre y vibrant com un raig de Sol, ja trist y esllanguit com un raig de Lluna?...

Es el rey dels cants, es el Rossinyol que plora, que riu, que canta tot d' una: es el Rossinyol.

EL ROSSINYOL

«Cor meu, amor meu,
hermosa,
graciosa,
mon déu, mon sol déu,
mon ésser, mon viure,
mon somni mes blau
que més me fá lliure,
com més me fá esclau,
que canto, que prego, que invoco, qu' honoro
gauditme en sufrir;
t' adoro! t' adoro! t' adoro! t' adoro!...
¿Que més te puch dir?...

Com si un raig de llum, iris d' esperança, hagués penetrat en el cor de Puk, quan el Rossinyol terminá sa estansa va exhortarlo aixís ab accent poruch.

—Rossinyol amich, Rossinyol cantaire, dols enamorat, exquisit trobaire, ¿vols venir ab mi?
No t' duré molt lluny ni t' torbaré gaire! Baixarem al Gorch, tu volant per l' aire; jo a través la jonsa m' obriré camí. A la que m' ha pres la pau y alegría cantarem un lay: jo té 'l dictaria, tu me 'l brodarás ab arpegis d' or; tu ho dirás mellor que jo no ho diria lo que duch al cor.

El servey es gran, la mercé es immensa; mes, en recompensa, pren tot lo que tinch, lo que valch y puch! El bon Rossinyol ab accent d' ofensa, va respondre a Puk:

—Jo canto no més per la meva amiga y es pagat mon cant si 'l cor li commou. Jo no só juglar de siga qui siga; las meas cansons no 's posan a sou. Del dolor ó 'l goig qu' en ton cor espleta, ¿qui millor que tu pot donar rahó? Si vols fer sentir, sigas ton poeta; si vols cantar bé, canta ta cansó.

Y aixecant el vol al cim d' una branca que gronxa suauement el sálzer brandant, revestit de llum per la Lluna blanca, reprengué son cant ab veu més vibrant: «... Mon ésser, mon viure, mon somni més blau, que més me fá lliure com més fá esclau, que canto, que prego, qu' invoco, qu' honoro, gauditme en sufrir: t' adoro, t' adoro, t' adoro, t' adoro!... ¿Qué mes te puch dir?»

¡Y aquesta llengua tan dolsa, tan melódica, tan armoniosa, en la qual el poeta *rossinyoleja* traduhint ab tanta fidelitat onomatopéyica las passadas y reflets del cantaire de la nit, ¿qui podrá dir ja qu' es la llengua aspre y cantelluda dels almogávors?»

Donchs com el fragment transcrit es tot el poema, el qual, además té trosos de una robustesa plena y de un accent vibrant, que anima sempre l' halé de la inspiració.

En una paraula: *Liliana* es l' obra definitiva de un gran poeta, y joya y orgull de una literatura cada dia més rica y admirada. Aixís es com se va afermant gloriosament la personalitat de Catalunya.

RATA SABIA.